

Norge må investere i kunnskap for fremtiden

Vi i Kunnskapsalliansen etterlyser visjonære politikere som vil investere i kunnskap for å møte utfordringene vi står overfor. Norge trenger et forpliktende kunnskapsløft som skaper forutsigbarhet, langsiktighet og ny giv. Det er helt nødvendig å:

- Skape tverrpolitisk enighet om langsiktig og forutsigbar finansiering av forskning og innovasjon. Det vil gi forskningsmiljøene, næringslivet og offentlig sektor mulighet og trygghet til å bygge forskningskapasitet og omstillingskraft for samfunnet.
- Øke offentlige investeringer i forskning og innovasjon til 1,25 prosent av BNP fram mot 2030 for å sikre kunnskapsutvikling og stimulere til forskning, utvikling og innovasjon (FoUI) i næringslivet.
- Styrke grunnmuren i norsk forskning: Universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter må ha rammebetingelser som sikrer forskerrekuttering og muliggjør utvikling av fremragende og relevante fagmiljøer.
- Videreutvikle virkemidler og rammevilkår som bidrar til etablering og skalering av flere forskningsbaserte bedrifter, gir økt forskningssamarbeid og øker næringslivets investeringer i FoUI.

Hovedperspektivet: Hvordan sikre bærekraft, trygghet og vekst i fremtiden?

I Perspektivmeldingen (Meld. St. 31 (2023–2024)) tegnes et bilde av de største utfordringene i Norge fram mot 2060: Den demografiske utviklingen vil gi mangel på kompetanse og arbeidskraft. Norsk økonomi står overfor en betydelig grønn og digital omstilling. Og offentlig sektor må jobbe smartere og mer effektivt for å bevare en velferdsstat som sikrer hele befolkningen velferd og trygghet.

For å mestre disse krevende og komplekse utfordringene, er vi helt avhengige av forsknings- og innovasjonsarbeid av høy kvalitet og samfunnsrelevans. Det gir grobunn for kunnskap som baner vei for nye løsninger og som rustar oss for det ukjente. Vi må vekke unges interesse for forskning gjennom forskningsbasert undervisning av kvalitet. Vi må tiltrekke oss talent og utvikle framtidens forskere og innovatører. Vi trenger grunnforskning, anvendt forskning og en forsknings- og innovasjonspolitik som gjør ideer til virkelighet og utløser nyskaping og omstilling i næringsliv og offentlig sektor. Og vi trenger gode møteplasser og virkemidler for å sikre at kunnskap kan tas raskere i bruk.

Andre satser, Norge kutter

I regjeringserklæringen lovet regjeringen Støre å videreføre treprosentmålet i forskningspolitikken. I forslaget til statsbudsjett for 2025 er de samlede forskningsbevilgningene på beskjedne 0,89 prosent av BNP, godt under målet på én prosent. Norge er fortsatt bare halvveis til målet om at næringslivets FoU-investeringer skal utgjøre to prosent av BNP. Samtidig ser vi at et stort antall av de internasjonale børsvinnerne de siste tiårene er kunnskaps- og teknologiselskaper som investerer stort i forskning og utvikling.

Kunnskapsalliansen

abelia

Det Norske
Videnskaps-Akademi
The Norwegian Academy
of Science and Letters

**FORSKER
FORBUNDET**

NSO
Norsk studentorganisasjon

Tekna

U:R

Norges manglende satsing står i sterk kontrast til utviklingen i EU og våre naboland. I kjølvannet av Draghi-rapporten om sviktende europeisk konkurransekraft, har det oppstått en bred diskusjon om behovet for å få fart på teknologiutvikling og innovasjon i Europa. Fra flere hold er det foreslått å doble EUs forskningsinvesteringer til 200 milliarder euro i neste syvårsperiode. Nylig satte den danske regjeringen av 15 milliarder danske kroner til grønn forskning og innovasjon fram mot 2030. Den svenske regjeringen har vedtatt å øke forsknings- og innovasjonsbudsjettet med 6,5 milliarder svenske kroner innen 2028. I Finland er det tverrpolitisk enighet om en forpliktende plan for å øke offentlige og private FoU-investeringer til fire prosent av BNP innen 2030. I disse satsingene ligger en styrking av både grunnforskning og anvendt forskning, kapasitetsbygging i form av rekrutteringsstillinger og virkemidler for innovasjon og omstilling i regi av næringslivet.

Norge ligger allerede bak både Sverige, Danmark og Finland når det gjelder investeringer i forskning og utvikling – både målt som andel av BNP og som FoU-investering per innbygger. Faktum er at forskning over år har vært en salderingspost for skiftende regjeringer. Med den siste utviklingen her hjemme og i våre nordiske naboland, øker avstanden ytterligere. Selv om det kanskje er nettopp vi i Norge som står foran den mest krevende økonomiske omstillingen til en virkelighet med betydelig lavere inntekter fra olje og gass.

2019 eller 2060?

Regjeringen har lenge forberedt kunnskapssektoren på tøffere tider. Forsknings- og høyere utdanningsminister Oddmund Hoel vil tilbake til «normalnivået i 2019». Men det Norge trenger nå, er ikke en regjering som ser bakover. Vi trenger ambisjoner for norsk forskning og innovasjon som peker framover mot 2060, og spør:

Hvordan kan vi best bruke samfunnets ressurser i dag, for å sikre Norges sikkerhet og verdiskaping i framtiden?

Samfunnet vårt er avhengig av forskning og teknologiutvikling. Både for å sikre konkurransekraft, verdiskaping og økt produktivitet. Men også for velferden, for tilliten i samfunnet vårt, for et sterkt demokrati, og for en bred og kunnskapsbasert samfunnsberedskap.

Mer penger til forskning, utvikling og innovasjon konkurrerer med en lang rekke andre gode formål i regjeringens statsbudsjetter. Men forskning er ikke først og fremst en utgift, det er lønnsomme investeringer som skaper verdier for hele samfunnet. Det er anslått at EUs investeringer i Horisont 2020-programmet vil gi en fem ganger så høy verdi for EUs BNP frem mot 2040. Økt investering i forskning øker konkurransekraften og omstillingsevnen. Investerer vi mindre i FoU i dag, høster vi færre gevinster i morgen. Det har vi ikke råd til.

Kunnskapsalliansen består av

Abelia

Akademiet for yngre forskere

Det Norske Videnskabs-Akademi

Foreningen for innovasjonsselskaper i Norge (FIN)

Forskerforbundet

Forskningsinstituttene fellesarena (FFA)

Norsk studentorganisasjon

Tekna

Universitets- og høyskolerådet